

VIBRATOR

MARI AKASAKA

Prevela

Dijana Đelošević

■ Laguna ■

Naslov originala

Mari Akasaka
VIBRATOR

Copyright © Mari Akasaka, 1999

All rights reserved

Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

VIBRATOR

Crkni, matori skote.

Da, da, devojkó, i ti takóde.

Glasovi su me strašno nervirali.

Zašto, do đavola, nisi progovorila, što si se tako ukočila, zašto, do mojega, nisi uzvratila napadom, a? Znaš da su ti skotovi opasni, je l' tako, znaš da ih treba ukloniti.

Proganjale su me sopstvene misli koje su mi vrtoglavo jurišale kroz glavu. Hej, nisam ja takva, ne mogu da se zajebavam! Kada si na mestu na kom sam ja, moraš da se ponašaš u skladu sa svojim godinama. Kakav bedan pokušaj prigovaranja. Iznenada reči prestaju da naviru, misli se prekidaju. I u tom kratkom predahu, čujem glas kojim ne upravljam:

Treba da se ponašaš u skladu sa svojim gnevom.

Mahinalno se osvrćem. Reči liče na one koje sam upravo izgovorila; bio je to istovetni jadni izgovor – „Treba da se ponašaš u skladu sa svojim godinama!“ – ali je glas bio drugačiji. Znala sam istog trena da *taj* glas kaže „u skladu sa svojim godinama“ a ne „u skladu sa svojim gnevom“. Ha, ha, da, izvrsno! Želiš da pretvoriš gnev u akciju, krv ti ključa i jedva čekaš da doliješ ulje na vatru, da skroz procvrčiš, je

l' tako? To li je, zar ne? Kažem ti, devojko, bila si na ivici da pukneš! Trebalo je da smlaviš tog matorog skota, i njega i tu prokletu devojku. Znaš da imaš dovoljno snage za tako nešto, je l' tako? Nisi budala. Brineš se da ne izgubiš posao i slične gluposti, ali znaš šta? To samo govori da ti nedostaje samopouzdanja, stvar je vrlo jednostavna... Nemoj da mi pričaš besmislice o tome kako nećeš da pokvariš atmosferu, nemoj da svaljuješ krivicu na druge.

Prvi put sam pred mnogo ljudi začula glas nad kojim nemam kontrolu, i samo što nisam zavrištala.

„Hm, da... htela sam da uzmem vino. Zato sam došla ovamo...“, rekla sam, tiho izgovarajući reči kako bih povratila svoje misli. Zatim sam nenadano počela da smišljam reči koje idu uz muziku, pevušeći. Belo, belo vino, belo, belo vino, ne baš kao francusko, slatko kao nemačko, belo, belo vino... Ne podnosim ona kisela vina – *no, no, no!* Stvarnost se vratila, barem malo. Razmišljala sam zašto se crno vino ne proizvodi u Nemačkoj. Ali, razmišljanje je ponovo pokrenulo glasove. Kako to misliš – sigurno imaju i crna vina, zar ne? Ne, nego bela, be-ela, preovlađuju be-ela, Madona, Madona, slasna Madona, zašto se crno vino ne proizvodi u Nemačkoj? Kako to misliš – sigurno imaju i crna vina, *zar ne?* Ne, nego bela, Madona, Madona, slasna Madona, zašto se crno vino ne proizvodi u Nemačkoj?

Evo ih, iznova počinju da blebeću u mojoj glavi. Bla-bla, bla-bla, bla-bla, bla-bla. Da stvar bude još gora, ovoga puta blebetanje se ponavlja ukруг.

Konačno više ne mogu da izdržim i urliknem – Slušaj, hoćeš li više *zavezati!* – a možda i nisam povikala, možda sam se borila iz sve snage da zadržim te reči... U svakom slučaju, glasovi zanemeše, i u mojoj glavi postade *savršeno tiho*. Nesvesno sam se osvrnula. Bio je to običan dragstor

u gluvo doba noći, kao i mnogi takvi. Danas je 14. mart*: Beli dan! Jedan mesec nakon Dana zaljubljenih, Kada si mu dala svoje srce, Da li će i tebi dragi pokloniti svoje? Danas je dan kada muškarci ispunjavaju očekivanja svojih voljenih! Čoveče, moram da pripazim na svoje ponašanje. Dobro, najverovatnije nisam ništa rekla. *Jebo te, pusti me na miru*, gorko uzdišem sebi u bradu. Nadam se da nikog od vas seronja neće zavarati ovi Organi za Mehaničku Strast. Bilo kako bilo, niko nije obratio posebnu pažnju na mene. Pametne porodice počinju od *Femili marta*** . Ne ponašam se neobično. Niko me ne gleda podozrivo. Sve je u redu. Samo previše razmišljam, ništa drugo. Pitam se kako li se činim drugima: verovatno normalno, kao službenica koja se kasno uveče vraća kući posle provoda u gradu. Kažem ti, ova devojka je pomalo čuudna! Ma ne, i suviše sam samosvesna – to je sve. Kažnjavaš samu sebe zato što nisi imala hrabrosti da uradiš ono što si poželeva? Trebalo je da *ja* nešto učinim umesto što sam im dopustila da *mene* razuvere; trebalo je da pružim otpor – sada se sve to izliva iz mene i pretače u rečenice. Daj, pa to se stalno dešava. Kasnije sam zapazila slabu tačku svog protivnika – pojedinost koja bi ga skrhalo samo da sam bila prisebna da ga tu i gađam. To mi pada na pamet mnogo kasnije; i tako svaki put. Sporo shvatam.

Je li to razlog zbog kojeg pišeš?

Nepoznati glas se vratio. Dubok, bespolni, mešoviti – neorganski.

Ne postavljam to pitanje! Odmahujem glavom, pokušavam da se otarasim tog glasa. Ne postavljam mi ta osnovna pitanja. Ne pitaj me – samo me ne pitaj. Do đavola, ne znam ni ko

* Beli dan (14. mart) odgovor je na Dan svetog Valentina, kada muškarci uzvraćaju poklonom na poklon (obično čokoladu) koji su dobili od devojaka. (Prim. prev.)

** Igra reči koja upućuje na lanac radnji u Japanu pod imenom *Family mart*, čiji je slogan: „Porodična prodavnica u kojoj ste kao član porodice“. (Prim. prev.)

si ti. Ne upravljam sopstvenim rečima. Ne mogu da ispišem sopstvene reči. Da li ja to samoj sebi činim? Da li sam čula previše priča od previše ljudi? Nemam ništa, baš ništa. Stoga sam htela da ispunim prazninu njihovim osećanjima.

Počela je da me pritiska bespomoćnost, toliko teško da sam se gotovo skljkala na pod. Upravo sam izlanula odgovor o kome stvarno, ali stvarno nisam htela da znam išta.

Molim te, molim te, stani – (bio je to glas tiši od svih koji su se pojavljivali do tog trenutka, molećivi šapat koji se umešao; glasovi kojima ne upravljam izrone kada osećam posebnu napetost ili kada sam istinski iscrpljena) – prestani da se boriš, kaže glas, toliko tiho kao da će iščeznuti. Nemam blagu predstavu čiji je: zvuči kao glas koji sam nekada davno poznavala; glas kakav biste dobili kada saberete sve što postoji na ovom svetu i zavrtite sabijajući sve u jednu jedinu tanku liniju – i kao da se diže iz nekakve ventilacione rupe u oslabljenoj, istrošenoj brani koja me okružuje.

Osetila sam takvu nežnost prema onom što je unutar mene posredovalo, preklinjući glasove da se zaustave, moleći ih da stanu; moje srce je žudelo za tim; htela sam da sačuvam ovo što je izbilo na površinu u nameri da me zaštititi. Ali duboko u meni nalazi se potajni gnev koji nadjačava nežnost; osećam kako taj gnev seva, probada me uzduž od glave do stopala. Sve što vidim, pobacaću – crknite dabogda, svi vi! Odapni, matori skote, i ti i ta devojka! I ti i ti i ti! Vi ste krivi što tako strašno patim, je l' jasno? Vi pokušavate da me saterate u čošak. *Mene*, koja priželjkujem da samu sebe svijem u zagrljaj, i mene koja želim da napadnem sve oko sebe... obe su ja... i tako sam samo nepomično stajala.

„O, da... htela sam da uzmem vino, zato sam došla ovamo...“, ponovo sam rekla, kao da sam tek sad primetila. Jedan tinejdžer se okrenuo da me pogleda.

Toliko često sam dolazila u ovu radnju da sam savršeno upamtila satnicu zaposlenih: znala sam ko kada radi, kad se kome završava smena i tome slično. Stalno sam tu svračala jer je ovo jedina radnja u kraju koja ima sve što mi noću zatreba. Posebno: odabranu gotovu hranu, sokove i alkohol. Pitala sam se kada li je to krenulo?... Glasovi u mojoj glavi koji razmišljaju postali su neizdrživo bučni, pa više nisam mogla da spavam. Obično su to bile moje misli, ali bi često, izmešani sa ostalima, iskršavali delovi priča koje sam čula dok sam radila intervju, i tada sam mogla da odgovorim na njihova pitanja po sopstvenom osećaju za pravdu; scene su se odigravale baš kao što sam i htela – onda kada sam zaista želela da kažem nekome koliko me je njegova ili njena priča potresla ili kada bih čeznula da nekom seronji kažem da prestane da se zaje-bava, ali umesto da to učinim otvoreno, pokušavala sam da budem potpuno objektivna ili da podstaknem osobu s kojom pričam, istovremeno potiskujući sopstvene pobude.

Svaki od tih glasova bio je moj ili neki od onih koje sam stvarno čula. Povremeno bih začula nešto što je govorila majka moje drugarice iz osnovne škole ili tako nešto, bila su to savršeno istinita oživljena sećanja koja bi se pojavila niotkuda – barem mi se tako činilo – i koja bi me iznenadila, ali to nikada nisu bili glasovi ljudi s kojima se nisam srela makar jednom u životu.

Posle izvesnog vremena otkrila sam foru; cirka mi je pomagala da zaspim jer bi se broj glasova posle pića smanjivao. Pojavio bi se razmak između jednog i drugog, a zatim bi redom, jedan po jedan, glasovi bi sasvim utihnuli i ja bih utonula u dubok i miran san.

Moj pravi medeni mesec sa alkoholom bio je veoma kratak.

Ponekad je sve jasno od samog početka: kada jednom počnete da pijete, nepogrešivo ćete završiti opijajući se – piće nema donju granicu. U stvari, ne cirkam da bih zaspala; želim

da osećam kako na svetu nema ničeg osim mene i cirke. Više ne brinem za budućnost: ja i cirka *predstavljamo* čitav svet. Osećam se svemoćno. Osećam kako se širim, a ideje za nove članke samo izviru iz mene, jedna za drugom. To je toliko dobro osećanje da jedva mogu da obuzdam ushićenje. A zatim, recimo ukoliko mi neko telefonira ili tako nešto, toliko mrzim pomisao da će se umanjiti zadovoljstvo koje osećam, da će raspoloženje oslabiti makar i neznatno, da čak i ako mi se jako piški, to ne kažem osobi s kojom razgovaram niti je ostavljam da čeka na vezi. Jednostavno ne mogu da podnesem osećanje kada se vratim iz klozeta i shvatim da je razgovor zamro ne samo zbog onoga s kim sam pričala već i zbog mene same, i da je, ma koliko pokušavala da povratim to zadovoljstvo, ono nepovratno nestalo, raspoloženje se promenilo i ništa se ne može vratiti na staro. Ne podnosim to osećanje, zaista ga ne podnosim. Jednom sam tako zgrabila praznu teglu za kafu i šolju, a potom i jednu od onih ogromnih čaša koje se poklanjaju u restoranima gde služe suši, svaku posudu koja mi je privukla pažnju i bila na dohvatu ruke, i pustila da mokraća curi dok sam pričala, sa slušalicom u ruci. Bila sam zadivljena činjenicom koliko tečnosti može da stane u ljudsku bešiku – mnogo više nego što sam mislila. Više nego što može da stane u teglu, dovoljno da se šolja napuni do vrha a zatim i čaša, i da još malo pretekne.

U panici sam ispraznila držač za olovke, pretvarajući ga u posudu.

I onda sam, konačno, bila gotova.

Ujutru posle takve večeri, budila bih se okovana očajanjem teškim poput olova. Soba je u tako užasnom stanju, da zaista ne poželite da je gledate ni po danu. Taj očaj, otežalo telo koje kao da je nakrcano đubretom sve do samih nervnih završetaka – moram da pobeegnem od toga. Bez razmišljanja saspem još jedan džin. Takva iskustva se uvek iznova pona-

vljaju; nikada se ne gomilaju. Koliko dugo mogu ovako? Ali kada nešto iskrsne i moram da odjurim na novi zadatak, tada iz mene izlazi nešto što prevazilazi pijanstvo i to osećanje – da sam devojka koja može da obavi zadatak – to osećanje mi se dopada.

Druga fora koju sam naučila bilo je namerno povraćanje. To sam otkrila u vreme kada sam od pića počela da mlitavim, i tako sam jednim udarcem ubila dve muve. Intervjuisala sam devojkicu koja je imala poremećaj ishrane i doživela sam prosvetljenje. Rekla mi je da ima bulimareksiju. Bulimareksiju? Ako odbijate hranu, ako gladujete, imate anoreksiju. Ako jedete previše, imate bulimiju. Ako se prejedate a onda sve to povratite, ako sami sebe terate na povraćanje, onda imate bulimareksiju. Vidite, to je reč koju su izmislili za ljude koji su negde između. Osim što ljudi to jednostavno zovu: bulimija. Od toga bolujem, to sam ja. Pitala sam je ima li ikakvu predstavu šta je uzrok tome, izgovorivši to dovoljno brzo da bih je sprečila da zauzme odbrambeni stav. Imala sam utisak da će, ukoliko je ne zaustavim, samo iznova ponavljati istu rečenicu, ništa više nego: „Ja sam bulimareksična, ja sam bulimareksična!“ Noge su joj bile toliko mršave da ste mogli da gledate kroz njih i vidite šta je na drugoj strani; mogli ste da vidite iskrivljene kosti i zglobove; mogli ste sve da vidite, pa ipak, devojka je nosila mini suknju. Nikako nisam razumela njeno poimanje lepog. Devojke sa poremećajima – ljudi kažu da želimo da postavimo Kip slobode s našim likom u tokijskoj luci. Tako kažu. Kažu da idemo naokolo i mislimo da smo prve u čitavom svetu! Vidite, to i jeste ono što želimo da budemo – prve. Ali ako svejedno niko neće obratiti pažnju na tebe, bolje da si bolesna. Osim toga, nastavila je, kada imaš bulimareksiju...

Odlično se spava.

Zurila sam u nju.

U početku, kada sam se silila na povraćanje, osećala sam strah i morala sam sebi iznova da ponavljam kako se život sastoji od novih iskustava. Prvi put je bilo bolno, pošto nisam imala iskustva u povraćanju nesvarene hrane; u svakom slučaju, ne namerno. Ali te noći, koliko god čudno izgledalo, zaista sam dobro spavala; izuzetno dobro. Mirno, poput bebe u majčinom naručju. Bacila sam se na knjige koje proučavaju poremećaje u vezi sa ishranom i tako sam saznala da povraćanje previše napreže ljudsko telo koje oslobađa pravu poplavu endorfina kako bi ublažilo to dejstvo – tako to deluje. Posle trećeg povraćanja na silu, ono počinje da vam se sviđa: dobro se osećate dok jedete, dobro ste kada povratite i tako mršavite, i dobro je jer spavate kao klada. Do toga nisam stigla putem iskustva: do iskustva sam došla pošto sam malo istraživala mehanizam koji stoji iza svega – te je tako moje ponašanje bilo krajnje logično. Kada sam sprovodila te male eksperimente, sve je bilo pod mojim nadzorom pa sam zaključila da u potpunosti mogu da se kontrolišem.

Osim što je postojala jedna caka: počela sam da uživam u povraćanju. Nisam htela da rasipam hranu koju jedem – uvek sam jela ono što volim, uživala u ukusu – ali kada je trebalo da se oduprem tom zadovoljstvu, bila sam bespomoćna. Duboki spokoj koji osećate kada se ispovraćate nije nešto što možete da iskusite na prirodan način; to se jednostavno ne dešava. Zamislite da možete da uživate u tome bez pomoći bilo kakvih supstanci osim onih iz sopstvenog tela! Bilo je to poput magije – poseban magični režim ishrane, svojevrsna alhemija koja se odvijala u mom telu; pedeset kila čistog mesa, bez drugih primesa. Otkrila sam da sam pravi genije kad je u pitanju povraćanje. Pila bih, a kada bih počela da se osećam loše, odjurila bih do kupatila, na brzinu se ispovraćala i opet bih bila u igri, spremna da se i dalje opijam. Možda sam tu sposobnost imala od samog početka; možda je to

to? To je talenat koji samo pojedinci imaju, a ako ga nemate, nikada ga i nećete steći. Bilo kako bilo, ja sam pripadala talentovanima; i tako, kad god se moje telo osećalo loše i pre nego što je mozak to prihvatao, kada je moja glava tražila još, ili onih večeri kada sam ispijala litre alkohola iako me je ujutro čekao važan posao, tada sam obavezno povraćala. Sledećeg jutra bih krenula orna na posao. U tim trenucima osećala bih se kao pobednik.

Na ovaj način lakše prolaziš kao žena u svetu muškaraca.

Greška u mojoj računici bila je to što nisam pravila razliku između povraćanja alkohola i hrane, što predstavlja dve sasvim raznorodne stvari. Isprva su ljudi pili alkohol iz zadovoljstva – ono je imalo značaj svetkovine – stoga: ako ne unosite alkohol u telo, to se sasvim razlikuje od odbijanja da unesete hranu. Koliko god da se činilo glupim, nikako nisam uspevala da savladam taj koncept. Kada se hrana izmeša sa stomaćnom kiselinom, povraćanje postaje bolno. Stoga morate da ubodete pravi trenutak i popijete nešto – otkrila sam da su čista, penušava pića najbolja za to. (Iz nekog razloga, koka-kola je suviše jaka, možda zbog mirisa ili nekih stimulativnih sastojaka; ne znam.) U svakom slučaju, pustite da, soda-voda na primer, pretvori čvrstu hranu u tečnost odgovarajuće gustine, u svojevrsan gel, i onda sve to odjednom izbacite. Kada se to desi, suze vam navru na oči. Da li se to dešava zato što ste tužni, zato što vam sve izgleda jadno ili je to najobičnija fiziološka reakcija koju ne prate nikakva osećanja, kao kada morska kornjača polaže jaja? Ne znam. Ali kada se jednom prepustim tim suzama, ne mogu ih zaustaviti; zatim počinjem da se tresem – na površinu, zajedno sa slanim rastvorom u mojim očima, izbija nešto što je potisnuto – dok drhtanje ne prestaje. Čim počnem da ispuštam tu slanu tečnost, sve iz mene biva isisano. Naravno, i dalje ne znam zašto plačem, da li je u pitanju osmoza, ili je to nešto u

mojoj glavi – nemam blage veze – ali i dalje ridam, a ponekad sisam prste. I tada, poput deteta, zaspim.

Koža mi je bila sve osjetljivija. Ako bih se posekla nožem, rana bi mi zarastala znatno duže. Posekotina bi sporo zace-lila, koža bi otvrdla i pomodrela. Došla sam dotle da su mi nokti stalno bili iscepkani, ljušteći se u dva sloja, pošto više nisam mogla da unosim hranljive sastojke u meri u koji su mi bili potrebni.

Pri svemu tome, dobro sam spavala. Nestale su i neugodne uzburkane misli koje su me proganjale sve dok ne bih pala u san. Samo što su se nekako u to vreme javili ti glasovi. Jed-ne večeri, pošto sam prošla kroz ustaljeni niz radnji koje su se pretvorile u poseban obred, upravo kada sam htela da se prepustim dubokom i spokojnom snu, poslednji preostali delić svesti se zapitao da li sam isključila plin. Pitanje se pre-tvorilo u glas koji nikada ranije nisam čula, koji je odzvanjao u mojoj glavi. To je bilo *veoma* jezivo iskustvo. Čak i pošto sam ponovo isključila misli i pokušala svom snagom da se nateram da zaspim, mozak je ponovo proradio. Morala sam da ustanovim da su misli koje mi promiču kroz glavu moje. Bila sam zbunjena.

Čak ni tada nisam prestala da povraćam.

Možda sam upravo zbog toga došla ovamo – zato što sam svarila večeru preko mere potrebne za povraćanje. Bescilj-no lutajući preterano osvetljenom radnjom *Femili marta*, razmišljala sam:

Ne, ne, ovo nije to. Htela sam da odem u neki klub. Da, sećam se, ukapirala sam da večeras neću zaspati pa sam htela da odem do kluba. Ali klub koji mi je pao na pamet ne radi. Lice mi je izgledalo nešto bolje, pa sam skinula naočare za

sunce i stavila kontaktna sočiva. Sećam se da sam se jarko našminkala oko očiju, gde li sam to bila kada sam se šmin-kala? Zaboravila sam. Možda je to bio klozet u nekoj radnji sa igricama. Toga se uopšte ne sećam. Nikada ne povraćam svarenu hranu, stoga je stvar bila rešena od samog početka, još dok sam jela – večeras nema povraćanja. Kada želudačni sokovi počnu da razgrađuju hranu, povraćanje je veoma bol-no, kao da vam neko uvrće creva a kiselina vam razara zube i pljuvačku u jednjaku. Danas sam pojela brdo hrane. Kada jedete sa ljudima s kojima se ne slažete najbolje, toliko vam je dosadno da se na kraju prejedete i prepijete. Pitam se da li se i strasni pušači tako osećaju kada ih uhvati snažan poriv da zapale cigaretu. Čoveče, trebalo je da odbijem kada se ta žalosna javna rasprava okončala i kada su počeli da pričaju o tome kuda će na večeru. Trebalo je da ih odbijem umesto što sam pristala da pođem; mada, istini za volju, osećala sam se skroz-naskroz smlavljeno, toliko izmoždено da sam pomi-slila da neću moći da hodam ukoliko ne budem nešto pojela. Moram da primetim da si se poprilično zadržala, uzimajući u obzir da si u društvu s takvim seronjama; pažljivo si jela, zar ne? Služila si se hranom sa rotirajućeg tanjira; škampima, krabom, povrćem, prženim rezancima, rezancima u supi – hranom koju obožavam, ali u čijem ukusu nisam uživa-la. Kad malo razmislim, sama sam popila skoro celu flašu laočua*. Ni tada moja koža nije izgubila onu preosetljivost, koja me je terala da se ljuljuškam na talasima veoma, veoma glasne muzike. Normalno je da se sudarate s drugim ljudima kada ste u klubu.

Kada naletite na nekoga prvi put, udarate ga svojom ljut-njom i tada osećate gnev zbog bola koji je taj sudar izazvao. Zatim se, ne zadržavajući se, zakucate u nekog drugog, pa

* Laoču je vrsta alkoholnog pića načinjenog od žitarica. (Prim. prev.)

trećeg, četvrtog, petog, sudarajući se različitim delovima tela, i tada osećate kako se ljutnja rasipa u preostale tragove bola koji se rasklapa, rastače u zasebne delove što više ne čine gnev; osećate kako vam se telo obavlja neakvom opnom zaleđene, obamrle iznurenosti. Jenjava poriv da se sudarate pod ostrim uglovima; umesto toga počinjete da se uvijate, pružate hitro ruku kako biste okrznuili tela ljudi kraj sebe; trljate se o ljude kao da kradete delove njihovih tela. Iz vas izbija snažno erotsko osećanje. Zahvalni ste zbog ovakvog života, zbog toga što vas gnev nije savladao. U takvim trenucima želite da budete na nekom ogromnom mestu koje ima izuzetno ozvučenje; mestu koje je toliko prenatrpano da izgleda kao kofa puna krompira kada ga gledate odozgo. U klubu ne postoji pauza između muzičkih numera – što ne iznenađuje, ali je veoma važan detalj. Odnokud spolja odjekuje neprekinuti ritam, negde duboko u vama pulsira ritam držeći vas nepokretnom u čvrstom stisku zvuka; osećate kao da niste prisutni. Osećate se kao da vi niste vi.

Želim da dodirnem nekog. Ako je i suviše teško da nekog dodirnem, onda mi je potreban razlog za dodirivanje. Plašim se ljudi koje ne mogu da dotaknem, plašim se onih čiju kožu ne mogu da prekrijem svojom, da dve površine privijem jednu uz drugu najnežnije na svetu. Osećam kao da će me neko napasti, i zato se spremam za napad. Brinem se da ću nastupiti previše agresivno u samoodbrani; možda ću se iznenada obrušiti na njih i ubiti ih...

Kog sam đavola pristala da učestvujem u ovoj javnoj raspravi?

Nastavila sam da psujem u sebi dok sam besciljno šetala između redova polica ispunjenih robom u *Femili martu*. Da li mi je prijalo što sam sve slavnija, da li mi je bilo drago što me oslovljavaju sa „novinarka“ dok sam ranije bila samo „dopisnik“? Smatram li da će za mene biti dobro da konačno

budem u centru pažnje? Nekada sam zvonila na vrata ljudi koji su doživeli nekakvu tragediju – stajala bih i propitivala rođake: „Možete li da mi kažete kako se osećate?“ – to je bio moj posao, ali sam onda počela da istražujem pojavu prostitucije u srednjim školama (kako god da ih zovete, u pitanju su prostitutke), sidu, narkomane, beskućnike, pomoć beskućnicima, maloletnički kriminal i dilere droge, presađivanje organa i smrt mozga, razloge za kloniranje i protiv njega. Privukla sam pažnju izvesnih krugova kada sam počela da obrađujem te teme iz posebnog ugla. Da, i onda se jednog dana to desilo, sručilo se na mene poput groma, kao otkrovenja koja sam doživljavala dok sam se opijala, i tada sam pomislila: Devojko, to je to, ovo je ta izuzetna prilika koju si priželjkivala! Pozvana sam da učestvujem u javnoj raspravi koju organizuje veoma poznati ženski časopis.

Tema razgovora bila je *Zašto dečaci tinejdžeri odlepljuju?* Mladići, posebno srednjoškolci, činili su ubistva i druge zločine imitirajući surovo ubistvo i druge napade koje je počinio četrnaestogodišnjak iz Koba – zločine koji su nedvosmisleno imali da prenesu nekakvu poruku. To što je ženski modni časopis pokrenuo takvo pitanje značilo je da je tema izuzetno aktuelna, ili da im nedostaju teme za glavne članke. Taj časopis bio je poznat po tome što je angažovao fotografe koji su pravili dobre portrete. Znala sam to jer sam i sama deo masovnih medija. Poenta je u tome da postoje fotografi koji uspešno slikaju predmete i oni koji su dobri portretisti, pa se časopis upravlja prema ovome. Zato su oni koji rade s ljudima zapravo najbolji u domenu portreta. Tako. Svejedno, tri dana pre javne rasprave, rešila sam da izgledam najbolje što mogu za fotografisanje. Moraću da prestanem da povraćam, jer se to vidi na koži. Čim sam tako odlučila, pritisak zbog zabrane da povraćam nije mi dao da spavam, te sam

ispijala mešavinu pilula za spavanje i alkohola, od čega mi se lice nadulo.

Moram da izgledam dobro za fotografisanje.

Nisam imala previše taktičkih mogućnosti. Odlučila sam se za ekscentrični imidž osobe koja ne voli previše da se pojavljuje u javnosti, ali koja u žaru rasprave pokazuje hitru pamet. Oči su mi bile toliko nadute, a podočnjaci toliki da sam morala da ih sakrijem iza naočara sa svetlolubičastim staklima – što je činilo središte oko kojeg sam uskladila celokupnu odeću. Trajna mi je popustila, ali sam uspešno uvila kosu u lokne kakve su bile u početku, a stavila sam i šušir kako bih odvratila čitaoca od moje kože. I sama sam bila zadivljena ravnotežom koju sam postigla time što mi je inače veoma gusta kosa savršeno štrčala ispod uzane kape. Slušajte, šta god da mislite, u pitanju je modni časopis.

Mada, morali ste da se zapitate o čemu su razmišljali kada su birali učesnike rasprave: profesora filozofije od pedesetak godina, neku televizijsku ličnost koja je navršila dvadeset godina i mene. Njih troje bili su na okupu tog dana: jedan čovek koji je u stanju da vidi širu sliku, devojka koja je skoro vršnjakinja klinaca o kojima se priča i žena koja veruje da treba biti na licu mesta. Razumela sam šta su naumili kada su nas okupili, ali sam se nekako loše osećala. Urednica je bila lepa žena u kasnim dvadesetim koja izgleda nije imala mnogo dodira sa svakodnevnim životom; fotograf s brkovima i dečjim licem imao je tridesetak godina.

Kad god bi me fotograf uslikao dok sam pričala, izgubila bih koncentraciju i sposobnost da kažem bilo šta razložno. Osećala sam kao da njegov pogled prodiere kroz moju put. Prestani to da radiš, prestani da me gledaš tako – tako duboko. Ne gledaj u moje srce. Upotrebi blic kako bi mi lice izgledalo glatko; koža mi grozno izgleda, pokožica se potpuno isušila, primetiće se da je hrapava baš kao i u stvarnom životu. Ne

fotografiši me pod prirodnim svetlom. Koristi blic kako bih izgledala dobro. Zapravo, moja koža je toliko hrapava da će dodatno rasuti svetlost. Ko zna, možda će izgledati glatkije. Čula sam škljocanje fotoaparata. Kao da mi neko bukvalno čupa veliki splet nerava iz tela kada moram da brinem zbog fotografisanja u ovakvom stanju. Ne izmišljam – više nisam u stanju da se koncentrišem. Sve sićušne neravnine na mojoj puti razbiju se u još sitnije neravnine; osećam kao da je površina moga tela čitav svet. I dok diferencijal biva sve manji, dok se jedinica mere smanjuje, integral – koji je u stvari moja koža – povećava se, tako beše? Opa, shvatam! Iznenada osećam potrebu da se lupim po kolenima: prvi put u životu razumem diferencijale i integrale. Sinulo mi je. I tada, baš kada shvatam da nije pravi trenutak da razmišljam o tim stvarima...

„A šta vi mislite?“

Lopta je ponovo ubačena u moj teren. Kamera se okreće ka meni. Nameštam izraz lica i držim ga neko vreme, a onda se prenem i počinjem da pričam.

„Mislim...“

Samo neznatan pokret – nejasan pokret, što se mene tiče – samo toliko je potrebno da objektiv fotoaparata reaguje. Koliko god se trudila da pogodim taj trenutak, prst na okidaču reaguje samo na taj nejasan pokret. Soba odiše prijatnom atmosferom, u njoj je ogroman prozor i svetla je, popodne je vedro, tako da fotograf odbija da slika uz bilo kakvu dodatnu svetlost. 'Ajde, preklinjem te da koristiš blic kako bi fleke sa mog lica nestale, i kad smo kod toga, učini da i moja svest nestane.

Upotrebi više taj *jebeni blic!*

Fotograf je nastavio da škljoca pod prirodnim svetlom.

„Ponekad, kada izađete u kupovinu ili tako nešto, osećate kao da ste saterani u ćošak, znate, iako bi trebalo da uživate.

Čak i pošto kupite nešto, mediji su vam i dalje za vratom, saleću vas. 'Hej, vreme je za promenu! Proizvod iks će vam otvoriti čitav niz novih mogućnosti!', i tome slično. Navaljuju sve dok ne pomislite kako je novi proizvod stvarno bolji. I tako predmeti koje kupujete gube svoju privlačnost onog trenutka kada ih pazarite. Ponekad, kada se vratim kući, samo zafrljačim kesu s kupljenim stvarima a da i ne zavirim u nju. Još otkad sam postala tinejdžer, svaki put kada bi me ljudi pitali koliko sam platila nešto, rekla bih cenu manju od stvarne; prosto zato što sam mrzela sebe zbog toga što sam nešto kupila. Odakle potiče ta mržnja? Reklame i ja, dakle, radimo po principu tržišta, a čini mi se da su u modernom društvu najvažniji principi tržišta. To je sve što radim, postupam po principima.“

Sranje. Upravo sam izbrbljala gomilu stvari koje niko neće razumeti ukoliko ne budu prenete na papir. Sad, verovatno mogu da ih proverim na probnom otisku.

„Pa ipak, jedva mogu da podnesem svoju uzrujanost. Odem u banku i premda savršeno zakonito podižem novac sa sopstvenog računa i ništa više, čak i tako čujem zvona za uzbunu samo zato što nisam odmah uzela novčanice u ruke. Čujem zvuk pejdžera koji pi-pi-pi-pišti, kao da me neko grdi, i pitam se kog đavola me sada požurkuju, razumete, i dok trepnem, već škrgućem zubima ili... Zapravo hoću da ukažem na to da smo posvuda okruženi svim ovim podsticajima, što je dovoljno da čoveka potpuno izludi, i samo poimanje svega toga angažuje naša čula koja se vanredno naprežu. Naravno, dokle god živimo u modernom društvu pokušavamo da ih zanemarimo, što znači da ih neprestano varamo. Trudimo se da ne osećamo. Kada se začuju pravi alarmi – da li je moguće da ih tada jednostavno ne čujemo? Čak ni kada je situacija zaista opasna? Zar ne dođu takva vremena, kada ste u takvom stanju, a onda se zadesi neka tako

glupa situacija – nešto neočekivano – i vi se užasnete, i prva reakcija vam je da zauzmete preterano odbrambeni stav? Dešava se, zar ne? E pa, znate šta se zapravo dešava? Dešava se to da nervi koji treba da odreaguju u neočekivanoj prilici već rade punom parom. Meni se to dešava. Kada stvarno poludim zbog bankomata, ponekad izađem napolje, ugledam neku nepoznatu osobu koja mi se približava i osetim snažan poriv da je dobroano izvređam. Vidim nekog na biciklu, i silno poželim da iznenada isturim ruku i srušim kopile na zemlju, jednim pokretom, samo tako, znate, kako god.“

Devojko, nemaš pojma šta pričaš.

„Pa ipak ne postanete nasilni, zar ne?“

„Ne.“

„Onda, zapravo, samo stojite po strani? Hoću da kažem, ne učestvujete u tuči?“

„Molim?“

Za trenutak sam se toliko zabezeknula da nisam mogla da izustim ni reč. Stvarno! Kakav je to rečnik, a? Šta misliš koja je ovo godina, matori kopilane – je li ovo Štab združenih snaga ili tako nešto? Ta zemlja postoji samo u tvojoj mašti, druškane, živiš u Liliputu, ortak, mislim – do đavola, postoji velika razlika između nepovređivanja nekoga i 'stajanja po strani' kako kažeš, o čemu kog kurca pričaš, matori, šta kog đavola da radim s tobom, hoćeš, jebo te, da te rastavim na deliće, a?! Misli su mi se još uvek utrkivale kada je...

„Šta znači to 'stajanje po strani'?“, zapitala je poznata televizijska ličnost.

Svi u prostoriji su se sledili.

Posle čega je matori tip predstavio svoj metod logičkog zaključivanja koji se sastoji od dve uvrnute pretpostavke i salta unatrag, kojim je izneo zastrašujuću teoremu po kojoj, kad već postoji jaz između osećanja nemoći s jedne strane i potezanja noževa ili napada na ljude pri najmanjem izazovu

sa druge, kad taj jaz već postoji, i pošto njegova pojava ne može nikako da se objasni, on bi voleo da misli kako tog jaza zapravo i nema; u međuvremenu je popularna devojka s televizije iznova pričala o svoja dva zapažanja, koja su glasila: „Mislim, zar svako od nas ne zna barem jednu ili dve osobe koje bi voleo da ubije?“ i: „Znači, mislim da bi to bilo jako uzbudljivo, ovaj, sigurna sam da svi moji vršnjaci tako razmišljaju, mislim stvarno...“ Razgovor se nastavio u tom pravcu, dok su njih dvoje bezuspešno pokušavali da se povežu, što je zapravo bilo zanimljivo samo po sebi, kao da slušate jednostavan i zabavan kurs iz filozofije ili tako nešto, s povremeno ubačenim pojmovima kao što su Eros i Tanatos, Edipov kompleks i zebnja zbog razdvajanja, a ja sam držala jezik za zubima. Kao da sam očima pratila kretanje pingpong loptice; osećala sam se kao da prikupljam podatke za svoj novi članak. Povukavši se u savršenu tišinu, moje misli su u potpunosti bile zaokupljene željom za alkoholom. Cirkanje je, na kraju krajeva, najbrži način da se čovek opusti.

Kažu da ne treba piti alkohol uz psihotropne lekove, premda sam, istini za volju, to činila nebrojeno puta. Razlog je u tome što alkohol deluje kao veoma jak rastvarač; on razlaže skoro sve, i tako stvara alkoholni rastvor. Mozak se štiti od povrede sprečavajući pristup većini supstanci nečim što se zove krvna membrana, ali je alkohol u stanju da je bez problema probije – to je razlog zbog kojeg je piće jedno od najstarijih ljudskih zadovoljstava. Ono što se dogodi kada mešate lekove sa alkoholom jeste da oni deluju suviše dobro i veoma brzo vas pogode – jer ciljaju pravo u vaš mozak. Mozak se uglavnom sastoji od lipida, koji su u osnovi mast. Pošto je alkohol organski rastvor koji razlaže skoro sve organske supstance, može da razlaže i mast. I dalje sam ćutala, nadajući se samo da će se javna rasprava ubrzo okončati.

* * *

Strefilo me kada sam ugledala svoj obris u staklu frižidera *Femili marta*.

Kada sam pila, uvek sam mislila da samo pijem i ništa više; alkoholizam je predstavljao problem starkelja u nekom drugom svetu. Prava istina je da sam skroz navučena. Zavisna sam, želim da koristim alkohol kao organski rastvor, što zapravo i jeste, kako bi razložio stalno prisutno, neizbežno osećanje da sam na pogrešnom mestu, da mi ne odgovara ono što okružuje moju kožu. A u mojoj koži, u meni – tako malo – stalno cvokoćem, stalno drhtim. Pijem kako bih se oslobodila, kako bih uplovila u spoljni svet, i kako se više ne bih osećala neprilagođenom. Kako bih volela da čavrljam na telefonu, da prsnem u smeh kada čujem neku budalastu priču, da skratim emotivnu razdaljinu pre nego što zaplaćem zbog nekog.

To je... ne znam kako to da izrazim. Ja sam na strani onih ljudi koji ne žele da ubijaju niti da povređuju druge – što je isto kao da kažem da želim da izbegnem da lomim ljude ili da ih vređam, i da želim da uravnotežim stvari koliko je god moguće, i to tako strasno želim da bih mogla da vrisnem. Problem je u tome što je sve to išlo ruku podruku sa priznavanjem sopstvene slabosti i nesposobnosti a to sam htela da zaboravim, i zato sam se ponovo vraćala piću.

Žudnja za alkoholom se vratila.

Povraćam alkohol kada je neizbežno ili kada postoji neki praktičan razlog za to, jer su miris i kiselina previše za mene. Ako hoćete da vam bude zabavno kada povraćate, treba da povraćate dobru hranu. Stvar je potpuno uvrnuta. Nikada nisam htela da radim nešto ovako. Ideju o životu bez povraćanja vrlo brzo sam u mislima povezala sa željom za alkoholom. Nisam čak imala ni pravo da se smajem nenormalnom